

«Казка про Дурила»

Василь Симоненко

Ото ж воно й почалося з
того,
що одружився дурний
Петро.
Тільки до хати привів
небогу —
зразу ж топитись пішов у
Дніпро.
Стрибнув у воду — в воді
не тоне,
почухав тім'я дурний,
а тоді
почав серед річки —
хай Бог боронить! —
ходить на руках по воді.
Походить трохи та ляже
полежить,
на хвилю закине ноги
брудні —
і хоч би тобі що!
Схопив, правда, нежить
та рибалок до смерті злякав
у човні.
Йому все байдуже —
ходить та чхає,
та грайливо моргає до
риб,
а небога із кручі рукою

махає:

— Вернись, чоловіче,

бо з'їм твій хліб! —

Почув те Петро та бігом

додому,

що запопав — то усе

перегриз,

добре, що жінка спалила

солому

та в глечиках поховала

дрова і хмиз.

Наївся Петро:

— Ну, стели постелю,

горличко ніжна моя,-

та сама лишень лізь під

стелю,

а на долівці приляжу я.-

Отак і жили без нужди та

горя. Сусіди шепталися, як

один:

— Від чого товстіє Петрова

Федоря? —

Аж гульк —

у Федори син.

І такий тобі хлопець, що

далі нікуди,

і такий тобі хлопець, що —

ну.

На другий рік вже навчився

бігати,

а на шостий — виматюкав

старшину.

Прийшли тоді до Петра

пузаті

та й кажуть:

— Ти знаєш чи ні,
що виродок твій губатий
сказав, ніби ми дурні? —

Розізлився Петро:

— Отаке тобі й на!

Та я ж його витурю з

дому,

щоб не балакав малий

сатана

того, що усім відомо...-

Узяв і прогнав.

А що дурному?

Тільки приказував, як

проганяв:

— Іди, лобуряко, з дому —

ти з мене останню сорочку зняв!

Іди собі, зла личино!

Може, десь виб'єшся у

пани,

то гляди не поскупися,

сину,

матері справить картату

хустину,

а мені — кисет і штани...

Ну, йди вже, клята рахубо,

бо дома з голоду вріжеш

дуба...-

І пішло хлоп'я із убогої

хати

кращої долі собі шукати.

Де воно не ходило, де воно

не було!
Спало, де впало,
їло, що мало,
та, мов трава, росло.
Та хлопця й вигнало —
слава Богу:
не менше сажень в ріст.
Кулаки — мов горщата,
мов обаполи, ноги —
і де те здоров'я бралось
в нього,
коли ж все життя
безконечний піст?
А люди про хлопця так
говорили:
— Чому б не рости, коли
він — Дурило! —
Отож, як Дурило уже
зміцнів
і огидло хлопцеві
байдикувати,
раптом ні сіло, ні впало він
захотів
навідатися до рідної
хати.
Спакував у кишеню речі,
доброго костура в руки
взяв —
і, як говорять, ноги на
плечі
та й пішов, куди знав.
Іде та й людей питає:
— А де тут дорога до

Рідного краю? —
А люди говорять:
— Кругла Земля,
так що прямої дороги немає:
сонце сходить онно
звідтіля,
а тамечки он сідає.
Спитай у нього. Воно
біга довкола Землі давно,
то, певне, тобі щось
розумне порадить.-
Махнув рукою Дурило
та й пішов навпростець,
добре, що сонце у спину
гріло,
а в груди віяв вітерець.
Іде та й іде. Аж у ногах
занило,
присісти хотів, та ба —
з-за кущів до Дурила
вибігла враз галаслива
юрба.
— Ти куди йдеш?
— Додому.
— А де ж та домівка?
— У Ріднім краю.
— А край де?
— Їй-богу, не знаю.
Я люди, шукаю вітчизну свою.
— А навіщо шукати?
Лишайся, хлопче, у нас —
у нас не життя, а свято,
щасливим зробишся враз.-

І вмиль та юрба оточила

Дурила

і дружно до нього отак

говорила:

РЕЧИТАТИВ СТАРШИН РАЮ

Порода наша мудра від

природи,

ми знаєм все, бо осягнули

все.

І глипає на нас зворушено

і гордо

щасливий предок — щирий

шимпанзе.

Йому гойдатись на гіллі

рипучім

і на тропічних тішитись

вітрах,

а ми підем і цілий світ

научим,

як у чорнильних плавати

морях.

У нас до того мудрі всі

та вчені,

що лімітуємо чорнило

і папір.

Вулкани діють дужі

і скажені

в хребтах висотних

паперових гір.

Ми знаєм все! Для нас усе

відоме!

буде завтра? Запитайте

нас.

Як живить вогнища руда
суха солома,
так нас годує мудрість
повсякчас.

Ми пронесем, ми підведем
і підем,
ми дійдемо, ми сягнемо
висот!

Ми стільки істин вам за
мить націдим,
що подив назавжди
заціпить рот.

Чого ж тиняєтесь по світу,
ніби п'яні,
чого шукаєте, коли ми все знайшли,
коли ведуть дороги
осіянні
під наше сонце з вашої
імлі?

У нас давно ніхто й не чув
про горе
та інші нісенітниці й
бридню.

Одна турбота чола наші
оре —
а що, як в мудрі паперові
гори
раптово влучить іскорка
вогню?

Чи вистачить чорнила, щоб
залить?

А більше нам нічого не
болить

Дурило, звичайно,
розвішує вуха,
Дурило аж рота роззявив
та слуха,
Дурило гукає:
— Зрікаюся Рідного краю!
Візьміть мене, друзі, до
вашого раю! —
І друзі Дурила під руки
беруть,
і друзі Дурила до себе
ведуть.
А хлопцеві думка сидить в
голові:
— Чого, люди добрі, в
вас ноги в крові?
— Та це,— йому
кажуть,-
така у нас звичка:
до щастя дорога веде через
річку —
та річка із крові та трішки
зі сліз,
але ти не бійся.
Не втопишся.
Лізь.
Вона не глибока —
либонь, до колін...
— А кров там чия? — не
гамується він.
— Чия? А відомо чия —
тих людей,
що підло не визнали

наших ідей...

Ми їх, значить, трішечки,

зовсім помалу

кого задавили, кого

зарубали.

— А це хто тут

висить? —

питається в них.

— Це дурень один із отих

навісних,

що пруться на острів...

— На острів? За чим?

— Та, правду сказати,

либонь, ні за чим:

там щастя закуте в печерах

німих

не те, що для нас,

а оте, що для всіх...

— То нащо ж повісили?

— Так, для годиться:

якби не повісили, міг би

втопиться...

І далі Дурило по Раю іде,

круг себе очима дурними

пряде.

— А це що за ідол? —

питається знов.

— Це той, хто закон

наймудріший знайшов:

навчив нас хапати,

навчив убивати,

навчив людям в вічі оману

пускати,

навчив нас, як жити
годиться на світі,-
читай заповіта його на
граніті
ЗАПОВІТ ЗАСНОВНИКА РАЮ

Що кому на роду
написано,
то й конем не обскачеш
того.

Одному доля дарує лисину,
другому шляпу з широкими
крисами,
а третього причастовує
батогом.

А четвертому, п'ятому,
шостому і дев'ятому
цілісінький довгий вік
стільки добра обіцятиме,
що врешті з четвертого,
п'ятого, шостого і
дев'ятого
поробить стандартних калік.

А найкраще тому, кому
доля багата
не захоче нічого дати —
ані честі, ні глузду, ні
сорому —
нічогісінько.

Ось цьому ми з нікчемства свого
п'єдестала створимо
та освятим в кадильнім
димі,
та сипнемо під ноги квітів,

та у лаври чоло вберем,
та, щоб весело жив на світі,
приведем панну Музу в
гарем.

А самі заживем без гризоти,
бо відомо й дитині малій,
що у Музи тієї цноти
вже не більше, ніж у повій.

Скільки бідною торгували,
стільки вже продавалась
сама,

що назвать її лярвою мало,
а сильнішого слова нема.

Ну а нам що до того?

Ми люди тихі.

Нам би повне корито бурди,
теплу ковдру, затишну
стріху

та цукерку вряди-годи.

Бо таке на роду написано:
від Адама до наших днів
будуть людям світити лисини
величаво-мудрих вождів.

Думав, думав Дурило,
аж йому голова заболіла,
та ніяк собі не збагне:
куди і до чого той ідол
гне?

Якщо йому правда —
ріднесенька мати,
то нащо ж йому п'яти
лизати?

А якщо йому люба лизня,

то тоді його ненька —
брехня?
Так замислився,
що аж присів,
сім днів не пив і не їв,
а на восьмий устав і каже:
— Якесь дуже дивне те
щастя ваше!
Не хочу такого, щоб я
вмер!
Сходжу ще на острів до
тих печер...-
Та й ну Дурило
від друзів нових тікати,
а ті йому в спину кілки
метати.
Добре, що наш Дурило
водою не брів —
він, як і батько,
ходить по воді умів —
отож він першим став у
печері
і давай своїм костуром
бити у двері.
За третім ударом впали
двері,
і враз ніби сонце сяйнуло
в печері.
І вийшло звідти дівча,
і всміхнулося мило:
— Спасибі за поміч тобі,
Дурило!
Я долю тепер не мину

і твою —
жду тебе, парубче, у
батьківській хаті,
у твоєму Ріднім краю...-
Сказало і щезло.
Озирнувся Дурило —
дивиться:
гори вогнем охопило,
і кривава ріка змеженіла,
а там, за рікою,
на тихій Зеленій горі
біліє батькова хата,
а під нею засмучена мати
пасе сонячних зайчиків
у дворі...